

Castell de Callús

Callús

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Camí del Cortès o del Cementiri.
Emplaçament Es troba en un petit turó darrera l'església de Sant Sadurní. Marge esquerra del Cardener. C-1410.

Coordenades:

Latitud: 41.79433
Longitud: 1.77963
UTM Est (X): 398606
UTM Nord (Y): 4627661

Classificació

Número de fitxa 08038 - 1
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Jaciment arqueològic
Estil / època: Medieval Romànic
Segle IX-XI
Autoria de l'element: Desconegut. Tot i que és possible que el personatge de Gotmar en fos el promotor.
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: Es troba en fase de restauració per part del Servei Arquitectònic Local de la Diputació de Barcelona des del 1998.
Protecció Legal
Tipus de protecció: BCIN
Europea – Atributs National Monument Record – Defensa
inspire:
Observacions protecció: BCIN, R-I-51-5228, BOE 5.5.1949.
Data aprovació: dv., 22/04/1949 - 12:00
Número inventari IPAC, 12292
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil

Ús actual:	Científic
Titularitat	Pública
Titular:	08037A003000080000LW
Autoria de la fitxa	Joan Casas Blasi
Data de registre de la fitxa:	dl., 01/09/2008 - 02:00

Descripció

El Servei Arquitectònic Local de la Diputació de Barcelona ha realitzat diverses intervencions arqueològiques des del 1998. Des d'aleshores s'han posat al descobert noves estructures que fins al moment no eren visibles. En el moment d'iniciar la intervenció només s'observava les restes d'una torre circular de 7m de diàmetre exterior i 4,80 de diàmetre interior. Amb una alçada conservada d'1,50m. Les intervencions realitzades permeten establir l'inici de l'activitat d'aquesta fortificació entorn als segles IX i X amb la construcció d'una torre circular i posteriorment folrada amb un segon parament. Ja al segle XII-XIII, es construí a l'oest un nova estança de planta rectangular, ja al segle XIII es construeix una nova porta principal d'accés amb la seva rampa i un marxapeu. Alhora es construí una segona estança a llevant de la torre destinada a usos domèstics. Durant la Baixa Edat Mitjana es modifica l'articulació interna del Castell. Es construeix una nova habitació destinada a cavallerissa o corral, es reforcen els elements defensius, etc. La darrera fase d'ocupació ja no està relacionada amb l'ús militar del castell, sinó que té a veure amb l'activitat agrícola que transforma el paisatge amb nombrosos murs de feixa i vinya del segle XIX.

Història

La primera notícia documental que fa referència al terme de Callús, és alhora el primer document que anomena el Castell. Data del 940 i l'anomena "de Gotmar". Tan mateix aquest document no s'ha conservat i tan sols se'n té notícia a través d'un regest del segle XVIII que pertany a l'antic monestir de Sant Benet de Bages. (TORRAS, M. GALERA, A. 2000). No és fins el 947 que trobem el primer document sencer conservat i original que anomena el Castell. En aquesta ocasió els esposos Salomó i Goberta van vendre a Ermernric i la seva dona Preciosa una casa i un hort que tenien en apresió al terme del Castell de Gotmar tal i com s'anomenava aleshores. No es coneixen massa dades que permetin esbrinar qui era aquest personatge que donava nom al castell però es probable que fos el primer senyor alor del terme representat del comte al territori, ja que amb posterioritat es té constància d'un document datat del 992 pel qual el comte Borrell havia obtingut per compra un alou al terme. Curiosament els seus límits coincidien amb els del terme del castell i de la parròquia. D'aquesta manera és possible que el comprès a un hereu de Gotmar (TORRAS, M. GALERA, A. 2000). Però el topònim que fa referència a un nucli fora del mateix castell no apareix fins a partir de finals del segle X, concretament el 980, quan es cita el nom de "Castellet" que es troba al costat del Castell de Gotmar i ja ben entrat el segle XI que es documenten els topònims que fan referència al terme de Callús amb diverses variants: Castllús, Casteluç, Catellús, etc. (TORRAS, M. GALERA, A. 2000).

Bibliografia

-BENET i CLARÀ, A. "La repoblació del Bages a l'alta edat mitjana", Miscel·lània d'Estudis Bagencs. Núm. 3. Centre d'estudis del Bages. Manresa. 1984. -BOLÒS, J. -HURTADO, V. Atles del Comtat de Manresa (798-993). Rafael Dalmau Editor. Barcelona. 2004. -CAIXAL, A. PANCORBO, A. "L'excavació del castellet de Godmar" Callús, Bages. Actes del II Congrés d'Arqueologia Medieval i Moderna de

Catalunya. A Sant Cugat del Vallès. ACRAM. Barcelona 2002. -CAIXAL, A. LÒPEZ MULLOR, A. PANCORBO, A. "Excavacions recents a castells del centre del límit meridional a la marca Hispànica". Actes del Congrés Els Castells Medievals a la Mediterrània Nord-occidental. Museu la Gabella. Arbúcies.2004. -CAIXAL, Àlvar. "Intervencions arqueològiques al Castell de Callús". 1998. -HOYAS PAMPIN, Núria. "El terme del Castell de Callús. Evolució historiogràfica. Servei del Patrimoni Arquitectònic Local". Diputació de Barcelona. Barcelona. 1999.Inèdit. -HOYAS PAMPIN, Núria. "Evolució historiogràfica del Terme del Castell de Callús". Quaderns científics i tècnics de restauració monumental, núm. 12. Servei del Patrimoni Arquitectònic Local. Diputació de Barcelona. Barcelona 2001. -JUNYENT, F. MAZCUÑAN, A. "Callús". Catalunya Romànica. Vol. XI. Fundació Enciclopèdia Catalana. Barcelona. -PLADEVALL, A. CATALÀ ROCA, P. "Castell de Callús", a "Els Castells Catalans", Vol. V. Rafael Dalmau Editor. Barcelona. 1976. -TORRAS, M. GALERA, A. "Estudi Historicodocumental del Castell de Callús". Servei del Patrimoni Arquitectònic Local de la Diputació de Barcelona. Barcelona. 2000. Inèdit.

